

JANA GERŽOVÁ

EDITORIÁL

Hlavná téma aktuálneho čísla časopisu je prezentovaná pod spoločným názvom *Medzi kinosálou a galériou*. Vzťah filmu a vizuálneho umenia je niečo, čo sledujeme dlhodobo prostredníctvom individuálnych príspevkov (Katarína Rusnáková, Petra Hanáková, Michaela Fišerová, Jana Dudková, Katarína Mišíková), ako i tematických blokov. Podrobný materiál o veľkej prierezovej výstave *Hall of Mirrors: Art and film since 1945* sme uverejnili v roku 2002¹ v čísle, do ktorého sme zaradili aj preklad textu Marka Nasha,² významného kurátora a filmového historika špecializujúceho sa na problematiku pohyblivého obrazu, čo dokladá aj jeho publikácia *Screen Theory Culture (2008)*. Od roku 2002 sa na scéne objavili nové generácie výtvarníčok a výtvarníkov, pre ktoré je pohyblivý obraz jedným z ťažiskových autorských stratégií, a skúmanie vzťahu medzi filmom a výtvarným umením sa stalo dokonca aj témou viacerých tematických výstav.³

Aktuálny výber problematiky ovplyvnilo niekoľko skutočností. Na jednej strane to bolo vydanie najnovšej publikácie Kataríny Rusnákovej *Premietané obrazy v digitálnom veku*,⁴ kde sa autorka, nadväzujúc na svoj predchádzajúci výskum, sústredila na takzvaný kinematografický obrat vo

1 DUDKOVÁ, Jana. Rozmontované, odrámované a voľne tečúce. In *Profil*, 2002, č. 2, s. 49 – 69.

2 NASH, Mark. Umenie a kinematografia: Niekoľko kritických reflexií. In *Profil*, 2002, č. 2, s. 38 – 48.

3 Sú to predovšetkým dve na seba nadväzujúce výstavy FILM. Directed by Artists (Nitrianska galéria, 2012 a 2013) v koncepcii Barbory Geržovej.

4 RUSNÁKOVÁ, Katarína. *Premietané obrazy v digitálnom veku. Súčasné videoumenie v múzeu umenia a galérii*. Banská Bystrica: Akadémia umení, 2018, s. 8.

videoumení, ktorý sa dá vystopovať od polovice deväťdesiatych rokov minulého storočia a ktorého metaforou je podľa autorky „transformácia bielej kocky (White Cube) na čiernu krabicu (Black Box)“. Podrobnú recenziu publikácie napísala pre *Profil* Eva Kapsová.

Úvodný príspevok tematického bloku je venovaný štúdiu Libuše Heczkovej a Kateřiny Svatoňovej, ktorá odznela na konferencii *Feministická avantgarda (nejen) v česko-slovenských souvislostech* (11. – 12. 2. 2019, Dom umenia, Brno). Autorky sa v nej síce venujú klasickému filmu *Vražda Ing. Čerta* (1970), ale presahy k výtvarnému umeniu tu naznačuje minimálne skutočnosť, že jeho režisérka Ester Krumbachová bola zároveň výtvarníčka, scénografka a návrhárka kostýmov. Navyše ich príspevok je jedným z mála, kde je film, ktorý je zasadený do reálií socialistického Československa, skúmaný z hľadiska rodu.

Tematický blok pokračuje ukážkami z tvorby Milana Mazúra (*Profil Profilu*), ktorý reprezentuje nastupujúcu generáciu autorov pracujúcich s pohyblivým obrazom a sám o svojej tvorbe hovorí ako o *video eseji*.⁵ O genéze jeho relatívne krátkej umeleckej cesty (magisterský titul získal v roku

5 Bližšie pozri <https://www.oskarcepan.sk/statement/30.pdf>.

Shirin Neshat: Turbulentný, 1998, dvojkanálová videoinštalácia, videoprojekcia, 16 mm film, čiernobiele, zvuk, 9:07 min., slučka. Copyright Shirin Neshat, Courtesy the artist and Gladstone Gallery, New York and Brussels.

Ilona Németh: Zápasenie v bahne, performance a inštalácia, prírodné materiály, gumový bazén, zvuková nahrávka, video

2016), na ktorej však už získal viacero ocenení,⁶ vypovedá rozhovor s Nikolasom Bernáthom, ktorý sa ako autor na stránkach časopisu prezentuje prvýkrát.

Iný, sociálne angažovaný pohľad na možnosti pohyblivého obrazu ponúka podrobná analýza videa *Rekonštrukcia*, ktoré Pavlína Fichta Čierna vytvorila pre výstavu *Stop násilium na ženách* (2005). Lenka Kukurová, kurátorka tejto výstavy i autorka aktuálneho textu, zasadzuje dielo do slovenských reálií. Slovensko ešte stále neratifikovalo Istanbulský dohovor, ktorého prijatie by mohlo pomôcť predchádzať násilium páchanému na ženách.

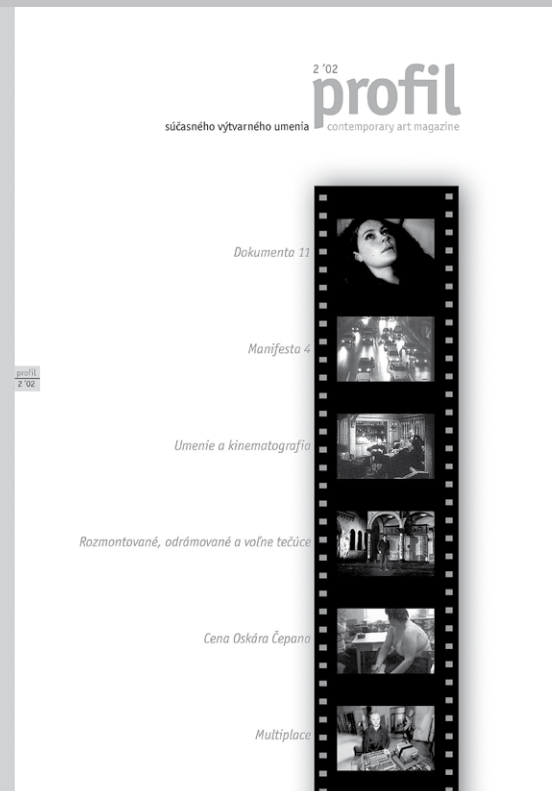
S témou videa Pavlíny Fichta Čiernej rezonuje záverečná časť štúdie Lucy R. Lippard *Trójske kone: Aktivistické umenie a moc*, ktorá síce vyšla už v roku 1984, ale dodnes patrí ku kľúčovým textom napísaným na túto tému.

Do rubriky *Rozhovor* sme zaradili prepis živého rozhovoru Alexandry Tamásovej s Ilonou Németh. Tentoraz nie je v centre pozornosti len tvorba tejto významnej autorky, ale predovšetkým vzťah medzi rolou umelkyne a rolou matky, o ktorej hovorí s veľkou otvorenosťou. Rozhovor je súčasťou projektu orálnej histórie, na ktorom Alexandra Tamášová dlhodobo pracuje (zrealizo-

⁶ Cena Ex aequo – Festival experimentálneho filmu a digitálneho umenia v Bratislave, 2012; Cena CYPRIÁNa 2019 – Galéria Jána Koniarka v Trnave; momentálne finalistka Ceny Oskára Čepana 2019.

foundation for a civil society
trust for mutual understanding
headlands center for the arts
nadácia-centrum súčasného umenia
galéria mesta bratislavy
výstava finalistov a víťazky súťaže
cena oskára čepana 02
pavlína fichta čierna
juraj dudáš
stanislav masár
maroš rovník
do 25. augusta 02
galéria mesta bratislavy
pálffyho palác
panská 19 bratislava
mediálni partneri
profil, umelec

25 08 2002

Obálka časopisu Profil č. 2/2002

vané boli rozhovory s Monikou P. Mikyškovou, Milotou Havránkovou, Ivanou Šátekovou, Petrou Feriancovou, Dorotou Sadovskou), a ja dúfam, že bude dopracovaný do knižnej podoby.

Záver čísla tvoria recenzie dvoch výstav. Prvú, ktorá analyzuje budapešťiansku výstavu *Príbeh (post)konceptuálneho umenia na Slovensku*, napísala Erzsébet Tatai. Renomovaná maďarská teoretička a kritička umenia nepristupuje k problematike slovenského konceptuálneho a postkonceptuálneho umenia ako k tabula rasa. Vzťah k tejto problematike si buduje od roku 2002, keď bola spoluorganizátorkou medzinárodnej konferencie *Konceptuálne umenie na zlome tisícročí*, ktorá sa uskutočnila v Bratislave a Budapešti s dôrazom na zaradenie slovenského a maďarského konceptu do širšieho medzinárodného kontextu.⁷ Recenziu druhej výstavy napísala pre *Profil* Alena Vrbánová. Kritička dôverne oboznámená s tvorbou Ľuba Stacha považuje projekt, ktorý pre Pálffyho palác Galérie mesta Bratislavy pripravila Lucia L. Fišerová, za významný príspevok „k plnšiemu a komplexnejšiemu vnímaniu a interpretácii Stachovej tvorby“.

⁷ Bližšie pozri GERŽOVÁ, Jana – TATAI, Erzsébet (eds.). *Conceptual Art at the Turn of Millenium. Konceptuálne umenie na zlome tisícročí. Konceptuális Művészet az ezredfordulón*. Budapešť – Bratislava: Maďarská a slovenská sekcia AICA, 2002.